

KOKEMÄENJEON VESISTÖALUEEN VIRTAVESIEN JA TAIMENKANTOJEN HOITOTEIMENPITEITÄ VUONNA 2015

TAUSTAA

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry (KVVY) on tehnyt vuosikymmenten ajan tiivistä yhteistyötä osakaskuntien ja kalastusalueiden kanssa virtavesien ja taimenkantojen tilan parantamiseksi. Virtavesi-inventointeja, sähkökoekalastuksia, taimenen mätirasia-istutuksia ja alkuperäisten taimenkantojen kartoitustyötä on tehty vuosittain kalastusalueiden, osakaskuntien ja ELY-keskusten kalatalouden kehittämiseen varatuilla varoilla. Viimevuosina kunnat ja kaupungit ovat alkaneet tukemaan tätä toimintaa, mikä on mahdollistanut toiminnan laajentamisen. KVVY:n tavoitteena on koota yhteen eri toimijat taimenvesien tilan parantamiseksi. Vuonna 2015 virtavesien kunnostustoimintaa oli tukemassa Rudus Oy soran toimituksen muodossa, mikä voidaan katsoa olevan merkittävä käden ojennus yrityspuolelta.

KVVY on tiedottamisen kautta pyrkinyt jakamaan avoimesti tietoa toimenpiteistä, joita on tehty virtavesien ja taimenkantojen tilan parantamiseksi. Vuonna 2015 tehdyistä toimenpiteistä kirjoitettiin mm. 12 lehtiartikkelia. Tiedottamisella on pyritty kannustamaan vesialueiden omistajia omaehtoiseen vesistöjen kunnostustyöhön sekä aktivoimaan kalastusseuroja ja -järjestöjä ottamaan osaa virtavesien talkookunnostuksiin. Innostus on ollut suurta ja talkookunnostus tapahtumiin on osallistunut vapaa-ajankalastajia kalastusseuroista ja luonnonsuojelu järjestöistä.

VUONNA 2015 TOTEUTETTUJA TOIMENPITEET

ESISELVITYKSET

KVVY toteutti vuonna 2015 yhteensä kolmen virtavesistön kartoitusta, joiden aikana inventoitiin yhteensä 27 kilometriä joki- ja purovesistöä. Kahden viimeisen vuoden aikana vesistöjä on inventoitu yhteensä 97 kilometriä. Vuonna 2015 virtavesi-inventointeihin ja taimenkantojen tilan seurantoja varten sähkökalastettiin yhteensä 41 koealaa. Tämän lisäksi sähkökalastettiin velvoitteisiin liittyen 28 koealaa.

Virtavesi-inventointien päätavoitteena on arvioida vesistöjen nykyinen tila ja määrittää niiden kunnostusmahdollisuudet. Sähkökoekalastuksilla selvitetiin puolestaan vesistöjen kalakantojen rakennetta sekä alkuperäisten taimenkantojen esiintymistä. Sähkökalastuksilla on määrää selvittää myös virtavesikunnostusten vaikutuksia ja arvioida taimenen mätirasiaistutusten tuloksellisuutta. Inventoinnit ja sähkökalastukset luovat pohjan kunnostustoimille. Virtavesi-inventoiduille kohteille pyritään jatkossa tekemään kunnostussuunnitelmat ja toteuttamaan itse kunnostustoimia.

ALKUPERÄISTEN TAIMENKANTOJEN KARTOITUS JA TAIMENTEN T-ANKKURIMERNINNÄT

KVVY aloitti Kokemäenjoen vesistöalueen alkuperäisten taimenkantojen kartoituksen vuonna 2011. Vuonna 2015 sähkökoekalastusten yhteydessä taimenista kerättiin yhteensä 102 DNA-näytettä, joista 70 analysoitiin. Vuonna 2015 taimenkantojen tilan seurantamenetelmiksi otettiin uutena menetelmänä käyttöön sähkökalastamalla saatujen taimen T-ankkurimerkinnot. Menetelmällä pyritään selvittämään luontaisesti syntyneiden taimenien vaelluksia ja kasvua. Vuonna 2015 taimenia merkittiin Längelmäveden, Kyrösjärven ja Kuoreveden-Ruoveden vesistöissä.

TAIMENKANTOJEN KOTIUTUSISTUTUKSET MÄTIRASIA MENETELMÄLLÄ

Taimenkantoja on mahdollista palauttaa mätirasiamenetelmällä niihin vesistöihin, josta kanta on hävinnyt. Enne istutustoiminnan aloittamista tulisi sähkökoekalastuksilla selvittää esiintyykö vesistöissä luontaisesti taimenta. Taimenista otettujen DNA-näytteiden avulla selvitetään esiintyvän taimenkannan muoto. KVVY on toteuttanut kalastusalueiden ja osakaskuntien kanssa taimenen mäti-istutuksia jo usean vuoden ajan.

KVVY

23.10.2015

Vuonna 2015 istutuksia tehtiin kahteen vesistöön, joissa käytettiin 3 litraa mätää. Istutusten tuloksellisuutta selvitetiin Myllypurolla (Ylöjärvi), tulokset olivat poikkeuksellisen hyviä. Parhaalla koealalla oli yli 82 kpl 0+ ikäistä taimenen poikasta. Virtavesistöjen vedenlaatu ja suojapaikkojen määrä paljolti vaikuttavat siihen, miten taimenen poikaset selviytyvät ensimmäisestä elinvuodesta ja minkälaiseksi tiheydet muodostuvat.

KUNNOSTUSTOIMINTA

Pirkanmaan ensimmäinen talkookunnostustapahtuma toteutettiin KVVY:n organisoimana vuonna 2013 Sastamalan Rautajoella. Vuonna 2014 talkootapahtumia toteutettiin kolmella vesistöllä (liitekartta). Vuonna 2015 järjestettiin kolme talkookunnostustapahtumaa; Myllypurolla, Särkikoskella ja Vilppulankoskella. Kaikkia vuodelle 2015 suunniteltuja kunnostuksia ei onnistuttu toteuttamaan lupamenettelystä johtuen. Toteuttamatta jääneet kunnostukset pyritään toteuttamaan vuonna 2016. Talkookunnostusten lisäksi KVVY suunnitteli ja ohjasi Loimijokeen laskevan Hanhijoen sillan uusimisen yhteydessä toteutetun kalataluodellisen kunnostuksen.

KVVY on laatinut kunnostustapahtumiin suunnitelmat, hankkinut tarvittavat luvat maa- ja vesialueiden omistajilta sekä viranomaisilta ja ohjannut kunnostusten käytännön toteutuksen. Kaikille kunnostustapahtumille haettiin ELY-keskuksen viranomaisilta luvat ja kunnostustoimista informoitiin myös ELY-keskuksen kalatalousviranomaista. Kalastusalueiden ja osakaskuntien toimihenkilöt ovat auttaneet merkittävästi talkootapahtumien toteuttamista mm. keräämällä kiinteistöjen omistajien kirjallisia suostumuksia ja osallistamalla myös itse talkootapahtumien toteutukseen. Paikalliset ihmiset ovat antaneet myös koneellista apua kunnostuksessa käytettävän kivimateriaalin siirrossa.

Vuoden 2015 talkookunnostukset toteutettiin tiivissä yhteistyössä osakaskuntien, kalastusalueiden sekä kuntien ja kaupunkien kanssa. Myllypuron kunnostusta oli tukemassa merkittävästi myös Näsijärven Lohikalayhdistys ja Vilppulankosken kunnostusta kosken kalastuksen järjestelyistä vastaavat tahot. Rudus Oy sponsoroi kunnostuksia kiviaineksen toimittamisen muodossa, mikä oli merkittävä tuki.

Vuonna 2015 talkootapahtumiin osallistui yhteensä 44 vapaaehtoista henkilöä, joiden vastikkeetta tehdyn työn määrä oli 270 tuntia. Talkootapahtumien aikana kohdevesistöihin siirrettiin yhteensä 4 nappikuormaa kutusoraa (56 t) ja uomia kivettiin maltillisesti kalojen ja rapujen suojapaikkojen lisäämiseksi. Tulevina vuosina talkootapahtumien määrä pyritään nostamaan 4–6 tapahtumaan vuodessa.

TAVOITTEENA PITKÄJÄINEN JA MÄÄRÄTIETOINEN VIRTAVESIEN JA TAIMENKANTOJEN HOITOTYÖ

Taimenen moninaisesta sekä vaativasta luontaisesta elinkierrosta johtuen virtavesissä tehtävien toimenpiteiden vaikutukset saattavat konkretisoitua positiivisesti taimenkantojen tilassa vasta pitkän ajan kuluessa. Positiivisten tulosten saamiseksi vesistöissä joudutaan tekemään eri toimenpiteitä usean vuoden ajan. Toimenpiteiden vaikutusten seuranta on olennainen osa tätä työtä, sillä tämän perusteella voidaan arvioida ovatko tehdyt toimenpiteet tuottaneet tulosta. Tämän takia taimenvesien tilan parantaminen vaatii pitkäjänteistä, hyvin organisoitua ja suunnitelmallista toimintaa. KVVY:n tavoitteena on tulevina vuosina toteuttaa erilaisia toimenpiteitä vesialueiden omistajien (osakaskunnat ja kalastusalueet) ja niiden käyttäjien kanssa. Yhdessä toimimalla voimme parantaa vesistöjen ja niissä elävien kala- ja rapukantojen tilaa.

KVVY KIITTÄÄ KAIKKIA YHTEISTYÖTAHOJA JA TALKOOLAISIA VUONNA 2015 TEHDYSTÄ TYÖSTÄ.
TÄSTÄ ON HYVÄ JATKAA!

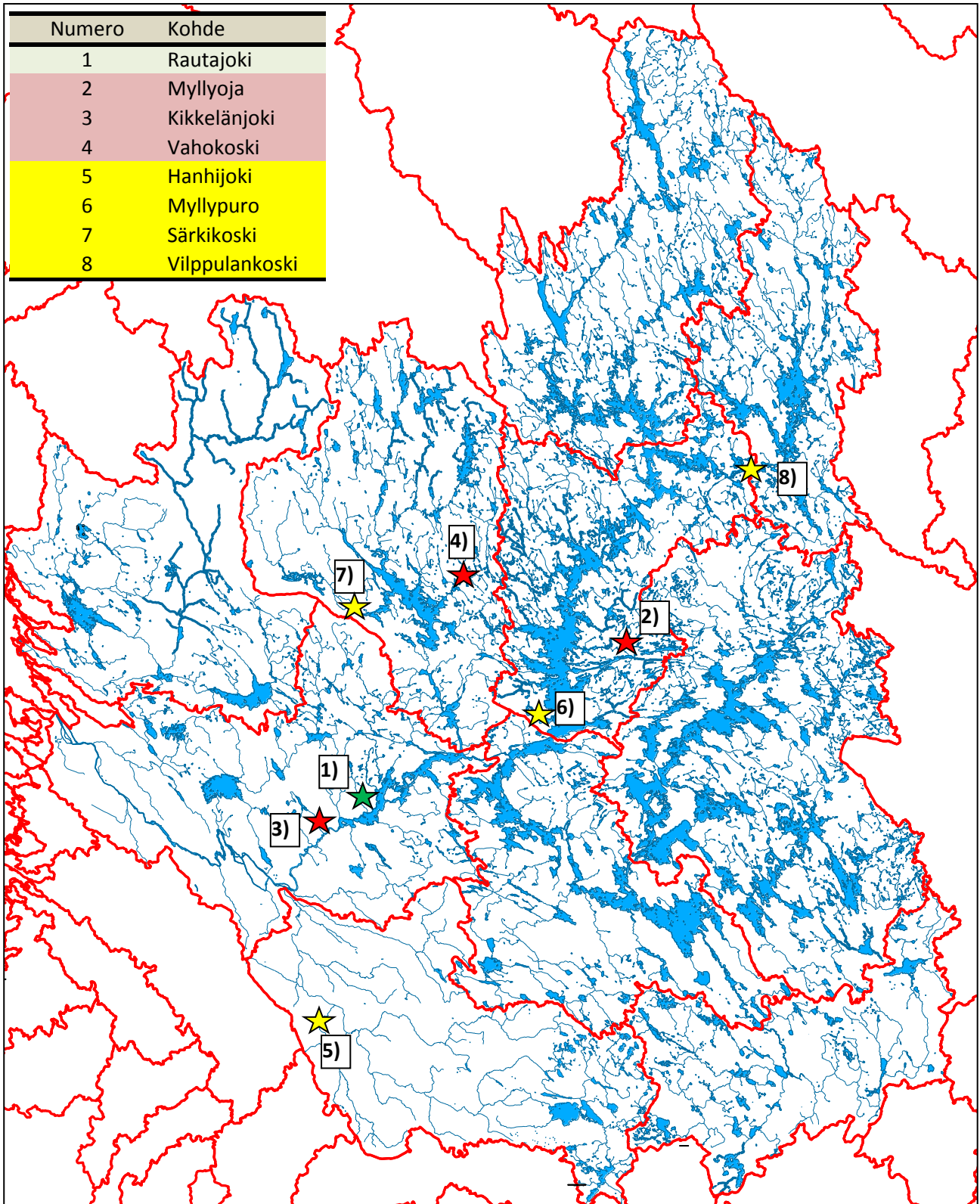
Ystävällisin terveisin:

Limnologi, kalastotutkija Heikki Holsti

puh: 050 351 9022, heikki.holsti@kvvy.fi

KUNNOSTETUT KOHTEET VUOSINA 2013, 2014 JA 2015

Numero	Kohde
1	Rautajoki
2	Myllyoja
3	Kikkelänjoki
4	Vahokoski
5	Hanhijoki
6	Myllypuro
7	Särkikoski
8	Vilppulankoski

2013 = , 2014 = , 2015 =

HANHIJOEN (LOIMAA) KALATALOUELLINEN KUNNOSTUS 8.9.-10.9. 2015

Hanhijoen sillan uusimisen yhteydessä toteutettua kalataloudellista kunnostusta voidaan pitää ainutlaatuisena toimenpiteenä. Vaikka siltojen ja tierumpujen uusimisia ja korjauksia tehdään valtavan paljon vuosittain Suomessa, harvoin niiden yhteydessä toteutetaan kalataloudellisia kunnostus- ja hoitotoimenpiteitä, joilla voitaisiin merkittävästi parantaa virtavesissä elävien kalakantojen tilaa.

Idea Hanhijoen kalataloudellisesta kunnostuksesta lähti Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistykseltä, mutta kiitos kunnostusten toteuttamisen mahdollistamisesta kuulu Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaiselle sekä Destialle. Kalataloudellisen kunnostuksen suunnitteli ja konetyön ohjasi KVVY. Kunnostuksen tavoitteena on parantaa Hanhijoessa luontaisesti lisääntyvää ja DNA-näyteiden perusteella esiintyvän taimenkannan tilaa.

Hanhijoen ylittävän sillan alapuoli ennen sillan uusimista ja kalataloudellista kunnostusta.

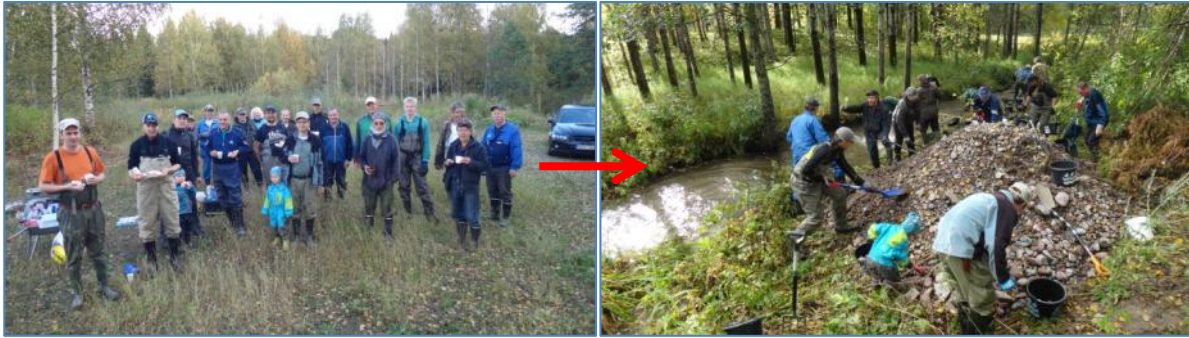
Siltatyömaa ennen kalataloudellisten kunnostusten aloittamista.

Hanhijoen sillan alue kalataloudellisten kunnostusten jälkeen.

MYLLYPURON (YLÖJÄRVI) KUNNOSTUS 19.9.2015

Ylöjärven kaupungin Siivikkalan tajama-alueella virtaavalla Myllypurolla järjestettiin kunnostustalkoot 19.9.2015. Ennen kunnostuksia Myllypuro oli virtavesi-inventoitu ja sähkökoekalastettu KVVY:n toimesta vuonna 2014. Taimenen esiintymättömyyden takia Myllypuron taimenen mätirasiaistutukset aloitettiin kevättalevellä 2015 yhteistyössä Näsijärven kalastusalueen ja Näsijärven Lohikalayhdistyksen kanssa. Kunnostuksen tavoitteena oli parantaa Myllypuron kahden alimman koskialueen tilaa muodostamalla alueelle kutusoraikoita ja kiveämällä uomaa. Talkoisiin osallistui yli 20 talkoolaista.

Ennen kunnostuksia

Jälkeen kunnostusten

Siivikkalantien niska-alue ennen ja jälkeen kunnostuksien.

Ennen kunnostuksia

Jälkeen kunnostusten

Myllypuron alin kunnostettun virta-alueen niska-alue ennen ja jälkeen kunnostuksien.

Ennen kunnostuksia

Jälkeen kunnostusten

Myllypuron alimman virta-alueen keskiosaa ennen ja jälkeen kunnostuksien.

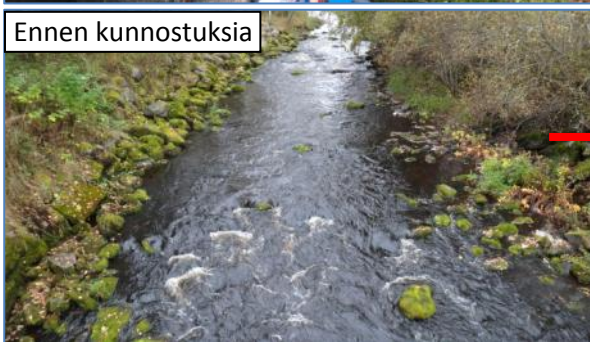
SÄRKIKOSKEN (IKAALINEN) KUNNOSTUS 26.9.2015

Jyllinjoen Särkikoskella järjestettiin talkookunnostustapahtuma 26.9.2015 yhteistyössä Kyrösjärven kalastusalueen ja Vatulan osakunnan kanssa. Kunnostusta oli tukemassa Ikaalisten kaupunki ja Hämeen ELY-keskus. KVVY oli sähkökoekalastanut Särkikosken vuonna 2013, minkä tulokset osoittivat, että taimen lisäänty luontaisesti koskessa. Poikasten vähäinen määrä kuitenkin osoitti, että lisääntyminen ei ollut voimakasta. Kunnostustalkoiden pääasiallisena tavoitteena oli muodostaa Särkikosken taimenen lisääntymiselle soveltuvia kutusoraikoita. Talkoisiin oslistui noin 10 henkilöä. Pitkäpuomisen ajoneuvon ansiosta uomaa pystyttiin kiveämään tehokkaasti ja kutusoraikoiden muodostaminen oli helppoa. Kunnostuksissa tehtiin yhteensä neljä laajaa kutusoraikkaa.

Ennen kunnostuksia

Jälkeen kunnostusten

Särkikoski ennen ja jälkeen kunnostusten sillalta ylöspäin kuvattuna.

Ennen kunnostuksia

Jälkeen kunnostusten

Särkikoski ennen ja jälkeen kunnostusten sillalta alaspäin kuvattuna.

Ennen kunnostuksia

Jälkeen kunnostusten

Särkikosken niska-alue ennen ja jälkeen kunnostusten.

VILPPULANKOSKI (MÄNTTÄ-VILPPULA) KUNNOSTUS 3.10.2015

Vilppulankoski on yksi Pohjois-Pirkanmaan eriyiskoskikalastuskohde. Koskialueen kalastusta on pyritty vuodesta 2013 lähtien kehittämään suuntaan, jossa taimenen luontainen elinkierto otettaisiin paremmin huomioon. Vuonna 2014 toteutetut sähkökalastukset osoittavat, että taimen lisääntyy luontaisesti koskessa, mutta lisääntyminen on heikkoa. Kuudelta sähkökalastusalalata saatiin saaliiksi vain 15 kpl 0+ ikäistä taimenen poikasta. 3.10.2015 järjestetyillä talkookunnostuksilla oli määrä muodostaa alueelle uusia lisääntymisalueita taimenen luontaisen lisääntymisen vahvistamiseksi. Maantie- ja rautatiesiltojen väliin kuljetettiin soraa vajerihissillä ja alaosan kunnostamisessa käytettiin peltikourua. Talkoisiin osallistui 13 henkilöä.

Vilppulankosken maantie- ja rautatiesiltojen väliin soraa kuljetettiin vajerihissillä ja alemmen kohteen soraistamisessa käytettiin peltikourua.

Jälkeen kunnostuksen (siltojen väli)

Rautatie- ja maantiesiltojen välinen kosken niska kunnostuksen jälkeen. Soraistetut alueet on merkitty karttaan vihreällä.

Ennen kunnostuksia, alaosa

Jälkeen kunnostusten, alaosa

Alempi kunnostusalue ennen ja jälkeen kunnostuksen.